

Voortgangsrapportage huisvesting vergunninghouders 1^e halfjaar 2011 provincie Utrecht

Inhoud

1. **Inleiding**
2. **Realisatie taakstelling huisvesting vergunninghouders in 1^e halfjaar 2011**
3. **Uitvoering toezicht provincie**
4. **Pilot “Sneller Thuisgeven”**
5. **Toezicht Rijk**
6. **Interprovinciaal platform huisvesting vluchtelingen**
7. **Knelpunten**

Bijlage 1: Toelichting per gemeente

1. Inleiding

Het Rijk legt op basis van de Huisvestingswet (HVW) aan gemeenten een halfjaarlijkse kwantitatieve taakstelling op voor de huisvesting van asielzoekers met een verblijfsvergunning. Het aantal te huisvesten personen is daarbij gerelateerd aan het aantal inwoners van de gemeente. De provincies en de WGR+gebieden hebben op basis van de HVW een faciliterende, toezichhoudende en sanctionerende rol bij de realisatie van de gemeentelijke taakstellingen. Het gaat om de taakstelling Regulier. Deze rapportage is een uitwerking van een van de taken van de toezichthouder: het halfjaarlijks rapporteren aan de Minister van BZK over de voortgang in de realisatie van de taakstelling. In deze rapportage wordt de ontwikkeling in de huisvesting van vergunninghouders in gemeenten in de provincie Utrecht die onder provinciaal toezicht staan beschreven alsook de wijze waarop de provincie het toezicht op de realisatie van de taakstelling heeft ingevuld. Het BRU rapporteert rechtstreeks aan de Minister van BZK. Wel is met het BRU ambtelijk overleg gevoerd om het toezichthoudende beleid op elkaar af te stemmen.

Deze rapportage gaat in op de ontwikkelingen in het 1^e halfjaar van 2011. De rapportage is enerzijds gestoeld op de maandelijkse realisatiecijfers zoals die door het COA worden geregistreerd en anderzijds op de informatie uit de door de gemeenten aan ons uitgebrachte rapportages. Gemeenten moeten volgens de Huisvestingswet aan ons als 1^e lijns toezichthouder verantwoording afleggen over de ontwikkelingen in het afgelopen halfjaar. De realisatiecijfers per gemeente zoals die in de gemeentelijke rapportages tot uitdrukking komen zijn actueler (en positiever) dan de COA-statistieken. De reden voor het verschil is dat vergunninghouders vaak al in een gemeente daadwerkelijk gehuisvest zijn maar dat nog niet alle administratieve plichtplegingen met het COA zijn afgehandeld. De gegevens zijn door ons steekproefgewijs gecheckt bij corporaties en Vluchtelingenwerk.

Paragraaf 2 biedt een overzicht van de realisatie van de huisvesting van vergunninghouders in alle gemeenten gerelateerd aan de taakstelling per gemeente. In paragraaf 3 wordt uiteengezet op welke wijze wij ons toezicht op de gemeenten hebben uitgevoerd. De Pilot “Sneller Thuisgeven” wordt in paragraaf 4 toegelicht. De paragrafen 5 t/m 7 beschrijven het toezicht door het Rijk, interprovinciale activiteiten en enkele knelpunten.

Bijlage 1 geeft een beschrijving van de situatie per gemeente.

2. Realisatie taakstelling huisvesting vergunninghouders in 1^e halfjaar 2011

In de verslagperiode bedroeg de taakstelling voor de gezamenlijke gemeenten 164 personen (zie tabel 1). Ook moesten de gemeenten nog een achterstand die in voorgaande taakstellingsperiode(n) was opgebouwd van 152 personen wegwerken. De totale opgave voor de gemeenten bedroeg daardoor

voor het 1^e halfjaar 2011 316 personen. Uit de COA-cijfers en de gemeentelijke rapportages blijkt dat het herstel dat in de vorige verslagperiode was ingezet in het 1^e halfjaar van 2011 is voortgezet. Uit de gemeentelijke informatie blijkt dat gemeenten gezamenlijk 238 personen hebben gehuisvest en de productie ligt daarmee iets hoger ten opzichte van het 2e halfjaar 2010 (234). Uit de maandelijkse cijfers van het COA blijkt dat vooral in de maanden mei en juni de productie hoog is geweest.

Eén gemeente heeft zijn voorsprong die het had aan het begin van de verslagperiode kunnen bestendigen (Veenendaal). Twee gemeenten (Soest en Leusden) hebben hun achterstand niet alleen weggewerkt maar ook in een voorsprong kunnen omzetten. Wijk bij Duurstede heeft zijn achterstand geheel weggewerkt. Zeven gemeenten (Amersfoort, De Utrechtse Heuvelrug, De Ronde Venen, Oudewater, Bunschoten, Lopik en Baarn) zijn hun achterstand aan het inlopen. De overige 6 gemeenten (Woerden, Montfoort, Renswoude, Eemnes, Rhenen en Woudenberg*) hebben hun achterstand zien oplopen¹

Het resultaat impliceert dat niet alleen de provinciale taakstelling van het 1^e halfjaar 2011 is gerealiseerd maar dat ook de achterstand van 152 personen vrijwel is gehalveerd. Als in de volgende periode dezelfde productie zou worden gehaald dan zouden op 1 januari 2012 de gezamenlijke gemeenten helemaal bij zijn. Per individuele gemeente ligt de situatie genuanceerder. In bijlage 1 wordt de situatie per gemeente nader uiteengezet.

Tabel 1 Uitvoering taakstelling reguliere vergunninghouders 1^e halfjaar 2011.

Gemeente	Achterstand Voorsprong per 1 jan 2011	Taakstelling 1 ^e hlfjr 2011	Tot. te realis. 1e hlfjr 2011	Gegevens COA per 1 juli 2011		Gegevens gemeenten	
				Gerealiseerd 1 ^e hlfjr 2011	Achterstand voorsprong per 1 juli 2011	Gerealiseerd 1 ^e hlfjr 2011	Achterstand Voorsprong Per 1 juli 2011
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
Amersfoort	40	40	80	36	44	58	22
De Utrechtse H.	41	14	55	30	25	40	15
Woerden	1	14	15	4	11	4	11
Montfoort	7	4	11	3	8	3	8
Oudewater	9	3	12	6	6	6	6
Renswoude	4	2	6	1	5	1	5
Bunschoten	7	6	13	3	10	9	4
Eemnes	3	3	6	2	4	2	4
Rhenen	1	6	7	3	4	3	4
Woudenberg	0	4	4	0	4	0	4
De Ronde Venen	5	12	17	14	3	14	3
Lopik	9	4	13	10	3	10	3
Baarn	6	7	13	10	3	10	3
Wijk bij D.	7	7	14	12	2	14	0
Leusden	9	8	17	14	3	19	+2
Soest	13	13	26	28	+2	30	+4
Veenendaal	+10	17	7	8	+1	15	+8
Totaal	152	164	316	184	132	238	78

¹ Woudenberg heeft in juli 2011 10 mensen gehuisvest zodat de gemeente ook al de taakstelling 2^e halfjaar 2011 ruim heeft gerealiseerd

+ = voorsprong

3. Uitvoering toezicht provincie

Het toezicht dat vorig jaar is geïntensiveerd is in de verslagperiode zowel bestuurlijk als ambtelijk voortgezet. Dit houdt in dat wij een proactieve houding ten toon spreiden waarbij de nadruk wordt gelegd op de voorkant van het proces: initiëren, motiveren en faciliteren. Daar waar nodig wordt de lokale woningmarktsituatie in beeld gebracht (actueel aanbod, urgente vraag en mutaties). Ook worden ambtelijk vele gesprekken gevoerd zowel met individuele als met gezamenlijke gemeenten, met het COA, met corporaties en met medewerkers van St. Vluchtelingenwerk. Voor deze extra acties is tijdelijk formatieruimte vrijgemaakt. Ook is in voorkomende gevallen de hulp ingeroepen van het provinciale Aanjaagteam woningbouw. De voortgang in de huisvesting van vergunninghouders wordt door ons in alle gemeenten voortdurend gemonitord. Uiteraard vormt ook bestuurlijk overleg een belangrijk onderdeel van ons toezicht. Op basis van de situatie per 1 januari 2011 is met 9 gemeenten formeel de indeplaatstredingsprocedure ex artikel 60^e van de Huisvestingswet gestart. Met hen zijn afspraken gemaakt over de termijn waarbinnen deze gemeenten de wettelijke verplichtingen moeten gaan voldoen. In verband met de grote achterstand in Amersfoort en De Utrechtse Heuvelrug hebben wij deze gemeenten, in afwijking van de wettelijke termijn van een halfjaar die hier voor staat, tot 1 januari 2012 de gelegenheid gegeven om hun zaken voor elkaar te krijgen. Met de gemeente Amersfoort is op 20 juni jl. tussentijds bestuurlijk overleg gevoerd om de voortgang te bespreken. In dit overleg bleek dat Amersfoort afdoende maatregelen heeft genomen om binnen de gestelde termijn aan de wettelijke verplichtingen te voldoen. De productie bevindt zich in Amersfoort in een stijgende lijn. Gezien de positieve ontwikkelingen in de gemeente De Utrechtse Heuvelrug werd bestuurlijk overleg met hen niet nodig geacht.

Met de overige 7 gemeenten (Montfoort, Lopik, Oudewater, Rhenen, Bunschoten, Wijk bij Duurstede en Leusden) is wel 1 juli 2011 als uiterste datum afgesproken. Wijk bij Duurstede en Leusden zijn hun afspraken nagekomen. Met deze gemeenten volstond ambtelijk overleg. Met Montfoort, Oudewater en Lopik is tussentijds (21 en 23 juni jl.) bestuurlijk overleg gevoerd. In deze gesprekken konden deze gemeenten afdoende aantonen dat de gemaakte afspraken op zeer korte termijn gerealiseerd gaan worden. Wij hebben daarom besloten het daadwerkelijk effectueren van de indeplaatstredingsprocedure bij deze gemeenten vooralsnog niet uit te voeren. Wel is de afspraak gemaakt dat per 1 september a.s. de gemeenten opnieuw ter verantwoording zullen worden geroepen en dat ze per die datum een tussenrapportage moeten overleggen. Afhankelijk van de voortgang zullen wij ons opnieuw beraden over de te nemen stappen. Wij zullen deze afspraken in een formele brief bevestigen. Dezelfde procedure zal ook worden gevolgd voor Bunschoten en Rhenen.

Ons intensieve toezichtsbeleid zal het komende halfjaar worden gecontinueerd. Het in de vorige paragraaf beschreven resultaat in het verslagjaar sterkt ons in het inzicht dat dit beleid zijn vruchten afwerpt. Voor alle gemeenten die per 1 juli 2011 achterlopen zullen wij dit beleid hanteren. Dit betekent dat gemeenten met een achterstand per 1 juli 2011 formeel door ons hierop zullen worden aangesproken; er wordt hoor en wederhoor toegepast en de gemeente krijgt een begunstigingstermijn van maximaal 6 maanden vanaf 1 juli 2011 (dus tot 1 januari 2012) om de achterstand alsnog zelf in te halen. Iedere gemeente weet dat de sanctie op het niet helemaal en tijdig inhalen is dat de provincie als toezichthouder in de plaats van en op kosten van de gemeente in de huisvesting zal gaan voorzien. Om gemeenten zo veel mogelijk ruimte te geven voor het alsnog inlopen van de achterstand en het gelijktijdig realiseren van de taakstelling voor 2^e halfjaar 2011, is het van belang dat deze procedures zo snel mogelijk bekend worden gemaakt. Derhalve is deze procedure al bekend gemaakt aan de gemeentelijke contactpersonen.

Hierop anticiperend betekent dit dat naast de afspraken die al gemaakt zijn met de gemeenten die per 1 januari 2011 achterliepen ook Woerden, Renswoude, Eemnes, Baarn en De Ronde Venen hier bestuurlijk op zullen worden aangesproken. In dat overleg en in de na aanleiding van dat overleg door ons te zenden brief wordt aangegeven dat per 1 januari 2012 de achterstand volledig moet zijn ingelopen.

Bij ons toezicht laten wij meespelen dat vanaf 26 mei jl. in ons toezichtgebied de Pilot “Sneller Thuisgeven” is gestart (zie paragraaf 4). Wij willen de afspraken die tussen de Regievoerder en de betreffende gemeenten zijn /worden gemaakt niet bruskeren. Wij zullen desalniettemin bij ons toezicht gedurende de looptijd van de Pilot de wettelijke termijnen zo veel mogelijk in acht nemen. Na afloop van de Pilot (1 januari 2012) zullen wij daadwerkelijk in de plaats te treden bij gemeenten die per die datum verwijtbaar een achterstand hebben in de realisatie van huisvesting vergunninghouders

4. Pilot “Sneller Thuisgeven”

Ten behoeve van de snelle afhandeling van de regeling Generaal Pardon heeft het Rijk in juli 2007 de landelijke Task Force (TF) ingesteld. Vanwege het grote succes hiervan is per 1 juli 2010 opnieuw een TF ingesteld die een bijdrage moet leveren aan het snel wegwerken van de achterstand die is ontstaan bij de realisatie van taakstelling Regulier. In het kader van deze TF is een Pilot ontwikkeld. De Pilot behelst het uitproberen van een nieuwe methodiek om het uitplaatsingsproces te versnellen. Het Rijk wil de termijn waarbinnen dit plaatsvindt verkorten van 6 naar 3 maanden.

Centraal in de Pilot staat de omgekeerde uitplaatsing. Tot nu toe bieden gemeenten in overleg met de woningcorporaties woningen aan die op de aanbodsites van het COA worden gezet. Vergunninghouders in de AZC's hebben toegang tot deze sites en kunnen op die woningen intekenen. Het COA zelf probeert ook vergunninghouders te matchen met deze woningen. In de Pilot gaat men juist andersom te werk. Op basis van de taakstelling en de eventuele achterstand die een gemeente heeft stelt het COA c.q. de regionale regievoerder, een groep vergunninghouders samen die het COA vervolgens aanbiedt aan de gemeente. De gemeente moet voor deze groep binnen drie maanden woonruimte zoeken. De filosofie achter deze benadering is dat als gemeenten de samenstelling van deze groep personen kent het voor hen makkelijker is een geschikte woning voor deze mensen te vinden.

De Pilot wordt in drie toezichtsgebieden, Friesland, Drenthe en Utrecht, uitgevoerd. In de eerste twee gebieden is er sprake van een ruime woningmarkt, in Utrecht geldt juist een overspannen woningmarkt.

Wij hebben bij de landelijke Task Force Thuisgeven sterk de deelname aan de Pilot bepleit, gezien de moeite die veel gemeenten hebben om de taakstelling te realiseren. Iedere mogelijkheid om het uitplaatsingsproces van de vergunninghouders uit de AZC's naar de gemeenten te versnellen moet worden benut. De ervaringen die met de Pilot worden opgedaan kunnen zeer nuttig zijn voor een snellere en efficiëntere uitplaatsing en vormen een mogelijkheid om het inlopen van de achterstand in de realisatie van de taakstelling te bespoedigen. Er is op 4 april jl. een regionale voorlichtingsbijeenkomst gehouden waarin de TF voor de belangstellende gemeenten een toelichting heeft gegeven over de nieuwe methodiek. Alle gemeenten die onder ons toezicht vielen onderschreven het belang van de Pilot en hebben aangegeven graag aan de Pilot deel te willen nemen. De Pilot is formeel op 26 mei jl. gestart en de eerste resultaten zijn positief. In de verslaglegging over het 2^e halfjaar 2011 zullen uiteraard de resultaten en de ervaringen van de Pilot worden toegelicht. De Task Force Thuisgeven, die overigens per 1 juli 2011 is opgegeven en formeel in de organisatie van het COA is opgenomen zal ook zelf na afloop van de Pilot een evaluatie opstellen.

5. Rijk

Er is met het Rijk i.c. de VROM-inspectie regelmatig contact geweest over de voortgang in de huisvesting van vergunninghouders in de gemeenten die onder toezicht van de provincie staan. Als uitvloeisel van de op 27 mei 2010 gemaakte afspraken tussen toenmalig gedeputeerde W.M. de Jong en de inspecteur H. de Vries rapporteert de provincie Utrecht vanaf 1 juli 2010 maandelijks over de voortgang in de huisvesting van vergunninghouders aan de inspecteur VROM.

De VROM-inspectie heeft op 10 juni 2011 schriftelijk gereageerd op het door de provincie Utrecht uitgebrachte verslag over het 2^e halfjaar 2010. De strekking van de reactie was in lijn met de eerder door hen uiteengezette visie over het provinciale toezicht. VROM handhaaft daarin het in 2010 ingezette verscherpte toezicht. Men is daarnaast van mening dat de provincie bij een aantal gemeenten per 1 juli 2011 daadwerkelijk de indeplaatsstredingsprocedure zou moeten starten als de betreffende gemeenten op die datum hun achterstand niet hebben ingelopen. In de reactie wordt vermeld dat wij

met alle achterstandsgemeenten hebben afgesproken dat zij uiterlijk 1 januari 2012 aan hun verplichtingen moeten voldoen. Dit laatste is onjuist. Wij hebben met slechts 2 gemeenten deze afspraak gemaakt t.w. Amersfoort en De Utrechtse Heuvelrug. De reden hiervoor was de enorme kwantitatieve opgave die beide gemeenten moeten leveren. Over de oorzaak van deze achterstand is in het verslag over 1^e halfjaar 2010 uitvoerig stil gestaan. Vanwege deze situatie hebben deze gemeenten een extra halfjaar gekregen om aan hun verplichtingen te voldoen. Voor de overige gemeenten geldt als uiterste datum 1 juli 2011. In paragraaf 3 hebben we gemotiveerd ons toegepast intensieve toezicht uitgelegd.

6. Interprovinciaal platform huisvesting vluchtelingen

De provincie Utrecht is voorzitter van het (ambtelijk) interprovinciaal platform voor huisvesting van vergunninghouders. In dit platform zitten vertegenwoordigers van alle provincies (incl. IPO), WGR+-gebieden, COA, Justitie en BZK. Sinds kort maken ook de VNG, de landelijke Task Force en St. Vluchtelingenwerk Nederland hier deel van uit. Dit platform is bedoeld om het beleid op dit terrein op elkaar af te stemmen en om alle informatie en ontwikkelingen op dit terrein te stroomlijnen. Dit is o.a. gebeurd bij de aanpak ten aanzien van indeplaatsredingsprocedure (IDPT). Het platform geeft ook adviezen aan het bestuurlijk IPO. Het afgelopen halfjaar is dit platform 4 maal bijeen geweest.

7. Knelpunten

De algehele situatie op de woningmarkt speelt veel gemeenten in de provincie Utrecht parten. Enerzijds is de druk op de woningmarkt in ons toezichtsgebied erg hoog en anderzijds zit de woningmarkt behoorlijk op slot. Veel woningbouwprojecten stagneren en nieuwe projecten komen beperkt van de grond. Als gevolg daarvan stagneert de doorstroming en komen er weinig sociale huurwoningen beschikbaar voor deze doelgroep. Ook de door Europese Commissie ingevoerde maatregel dat huishoudens met een inkomen >33.000,- niet meer in aanmerking komen voor een sociale huurwoning levert op termijn problemen op. Huurders met een inkomen tussen €33.000,- en € 45.000,- blijven in hun huurwoning zitten omdat ze niet in staat zijn om een vrije sectorhuurwoning te betalen en ook niet in aanmerking komen voor een hypotheek om een redelijk huis te kopen. Deze grote groep huishoudens maken dus geen woning vrij voor nieuwe mensen die wel aan de € 33.000,- grens voldoen. Ook op deze manier stopt de doorstroming.

Verschillende gemeenten geven ook aan dat men druk bezig is met herstructureringsprojecten wat vaak gepaard gaat met het slopen van woningen. De mensen die deze woningen moesten verlaten (stadsvernieuwingsurgenten) krijgen dan voorrang bij de toewijzing van de opgeleverde nieuwbouwwoningen.

Er bestaat een concurrentieslag tussen urgente woningzoekenden en de doelgroep vergunninghouders. Veel gemeentebestuurders denken er voor terug om iedere beschikbare komende woning uitsluitend voor vergunninghouders te bestemmen.

Een structureel probleem blijft de onevenwichtigheid tussen vraag en aanbod van woningen. De groep reguliere vergunninghouders bestaat voor het overgrote deel uit alleenstaanden. Dit geeft steeds meer problemen bij de huisvesting van alleenstaanden aangezien vrijwel uitsluitend eenpersoonswoningen beschikbaar worden gesteld. In bestuurlijk overleg wijzen wij gemeenten op dat vooral in dit kader onorthodoxe maatregelen noodzakelijk zijn. Op basis van door gemeenten uitgevoerde inventarisaties naar benutting van onder meer leegstaande kantoorpanden geven gemeenten aan dat hiervoor nauwelijks mogelijkheden zijn. Wij blijven dit wel stimuleren ook al om de reguliere alleenstaande woningzoekenden een huisvestingsmogelijkheid te bieden.

Een toenemend knelpunt is het maatschappelijk draagvlak dat in sommige buurten sterk onder druk staat. In deze buurten zijn veel mensen uit deze doelgroep woonachtig.

Enkele gemeenten noemen problemen rond de matching van vergunninghouders die nog niet over pasjes beschikken. In de nieuwe circulaire wordt vermeld dat het beleid om vergunninghouders pas te bemiddelen zodra zij over een pasje beschikken is verlaten. Het COA start nu de bemiddeling voor huisvesting op het moment dat de IND een verblijfsvergunning heeft afgegeven en het COA daarvan

in kennis heeft gesteld. Als gevolg hiervan zal de periode tussen het uitreiken van de verblijfsvergunning en het verstrekken van het verblijfsdocument doorgaan niet langer duren dan 14 dagen. Enkele gemeenten zijn geconfronteerd met de matching van vergunninghouders die nog maar zo kort de beschikking hadden dat er nog geen GBA-registratie was. Zonder een GBA-code geen BSN-nummer en daarmee geen mogelijkheid om bvijv. Een uitkering aan te vragen. Voor gemeenten is dit onwerkbaar. Zij geven de suggestie om pas te matchen zodra de vergunninghouder over de juiste GBA-code beschikt.

Enkele gemeenten spreken hun bevreemding uit over de werkwijze in de Pilot dat gemeenten aangewezen zijn op kandidaten uit slechts één AZC (Leersum).